

SweFinTechs synpunkter på ny föreskrift och konsekvensutredning gällande hushållens skulder.

Om SweFinTech

The Swedish Financial Technology Association ("SweFinTech") är en branschförening för svenska fintechbolag som samlar 100 bolag inom fintechbranschen med syfte att stärka det svenska finansiella ekosystemet och skapa en välfungerande marknad för svenska fintechbolag. Våra medlemmar utgörs av företag inom betalningar, krediter, crowdfunding, investeringar med mer.

Övergripande ansats:

SweFinTech tackar för möjligheten att lämna synpunkter på SCB:s föreskrifter om uppgifter till statistik om hushållens skulder samt tillhörande konsekvensutredning.

Föreningen delar ambitionen att förbättra kunskapen om svenska hushålls skuldsättning och därigenom stärka analysen av hushållens motståndskraft vid ekonomiska störningar. Samtidigt kvarstår flera av de synpunkter som tidigare lyfts i samband med promemorian om stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder.

För det första, välkomnas ambitionen att stärka kunskapen om hushållens skuldsättning. Samtidigt är det avgörande att rapporteringsskyldiga aktörer ges tillräcklig framförhållning genom att tekniska specifikationer, definitioner och rapporteringsformat fastställs i god tid, vilket är en förutsättning för att kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten enligt 1 § i föreskriften.

För det andra, måste den tekniska rapporteringslösningen utformas utifrån branschens faktiska förutsättningar. Som framgår av avsnitt 3.3 i konsekvensutredningen kommer en API-baserad rapportering vara nödvändig för många aktörer, vilket förutsätter tydliga tekniska specifikationer, god framförhållning och en robust teknisk infrastruktur.

För det tredje, kvarstår behovet av ökad samordning mellan myndigheter. Uppgifter som redan rapporteras till exempelvis Skatteverket bör i större utsträckning återanvändas för att undvika dubbelrapportering och onödig administrativ börda, vilket inte adresseras tillräckligt i avsnitt 2.3

För det fjärde, anses det att konsekvensutredningen underskattar de faktiska kostnaderna för uppgiftslämnarna, särskilt vad gäller systemutveckling och integrationer, då kostnadsanalysen i avsnitt 3.1 i huvudsak fokuserar på tidsåtgång

För det femte, bör proportionalitetsprincipen få större genomslag. De krav som följer av uppgiftsskyldigheten enligt 1 § i föreskriften och den årliga rapporteringen enligt 2 § riskerar annars att slå oproportionerligt hårt mot mindre aktörer.

För det sjätte, är det viktigt att statistikinsamlingen även fortsättningsvis präglas av ett starkt integritets- och dataskyddsperspektiv för att upprätthålla förtroendet för systemet, avsnitt 3.2.

Tidsplan och implementering

Av 2 § i föreskriften framgår att rapportering ska ske årligen, senast den 30 juni, avseende förhållanden per den 31 december, med ikraftträdande den 1 januari 2027.

Den tydligare tidsramen är välkommen och bidrar till ökad förutsebarhet. Samtidigt framgår av avsnitt 3.2 i konsekvensutredningen att branschen ser ett behov av 12–18 månaders förberedelsestid från det att tekniska krav fastställts.

För att säkerställa en fungerande implementering är det därför avgörande att de tekniska specifikationerna fastställs i ett tidigt skede.

När det gäller testinsamlingen som beskrivs i avsnitt 3.3 bör denna göras tillgänglig för en bredare grupp aktörer. En bredare medverkan ökar sannolikheten att identifiera praktiska utmaningar i tid, samtidigt som förändringsbehov efter testfasen kan begränsas.

Teknisk rapportering och API-lösning

Konsekvensutredningen anger i avsnitt 3.3 att det ska vara möjligt att rapportera via API. Detta är ett nödvändigt steg för att möjliggöra effektiv hantering av stora datamängder.

För större institut, som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt 1 §, kommer API-rapportering i praktiken vara den enda fungerande lösningen. Alternativa metoder riskerar att bli tekniskt ohanterliga vid stora volymer.

Samtidigt saknas närmare vägledning kring hur denna rapportering ska utformas. Det gäller särskilt frågor om behörighetsstyrning, autentisering och tekniska standarder.

Med hänsyn till de datamängder som omfattas är det också viktigt att infrastrukturen dimensioneras för hög belastning och att detaljerade tekniska specifikationer tillhandahålls med god framförhållning.

Samordning med andra myndigheter

SweFinTech vill återigen framhålla behovet av samordning mellan myndigheter.

Den uppgiftsskyldighet som följer av 1 § i föreskriften innebär att kreditinstitut och bostadskreditinstitut ska lämna omfattande uppgifter om skulder och betalningar. Samtidigt beaktar

konsekvensutredningen i avsnitt 2.3 inte fullt ut möjligheten att använda befintliga datakällor hos andra myndigheter.

En betydande del av den data som efterfrågas rapporteras redan till Skatteverket, exempelvis i samband med rapportering per den 31 december. Avsaknaden av samordning innebär därmed en risk för dubbelrapportering även i förhållande till exempelvis Finansinspektionen.

SweFinTech anser att detta är en strukturell brist och att en mer ändamålsenlig modell vore att i första hand återanvända befintlig data och endast komplettera med de uppgifter som saknas.

Kostnader och konsekvensanalys

I avsnitt 3.1 anges att kostnaderna för företagen är svåra att uppskatta och att uppföljning ska ske genom att fråga efter nedlagd tid.

En sådan ansats fångar dock inte de mest kostnadsdrivande delarna av regelverket. Uppgiftsskyldigheten enligt 1 § förutsätter i många fall betydande systemanpassningar, utveckling av integrationslösningar samt implementering av API-baserade gränssnitt.

Därutöver tillkommer kostnader för datalagring, kvalitetssäkring och löpande drift. Även om data finns tillgänglig i någon form krävs ofta omfattande bearbetning innan den kan rapporteras i enlighet med föreskriftens krav.

Att referenstidpunkten enligt 2 § har satts till den 31 december är dock positivt, eftersom den sammanfaller med befintliga rapporteringsprocesser och därmed kan ge vissa effektivitetsvinster.

Proportionalitet och påverkan på mindre aktörer

Kraven i 1 och 2 §§ innebär att samtliga berörda aktörer ska uppfylla samma grundläggande rapporteringskrav, oavsett verksamhetens storlek.

För mindre aktörer kan detta innebära betydande kostnader i relation till verksamhetens omfattning. Denna aspekt behandlas endast översiktligt i konsekvensutredningen.

I förlängningen kan detta påverka konkurrensförhållandena genom att skapa högre inträdesbarriärer och minska utrymmet för innovation.

En mer proportionerlig reglering skulle kunna uppnås genom exempelvis differentierade krav, förenklade rapporteringslösningar eller tröskelvärden.

Övriga synpunkter

SweFinTech noterar att det enligt 4 § i föreskriften är frivilligt att rapportera tidsåtgång, vilket är positivt. Samtidigt begränsar detta möjligheten att få en fullständig bild av uppgiftslämnarbördan.

Integritetsaspekten är central. I avsnitt 3.2 i konsekvensutredningen framhålls att uppgifterna omfattas av sekretess, vilket är en viktig förutsättning för förtroendet för systemet.

Roslana Cederhage

Generalsekreterare

SweFinTech